

Wprowadzenie

Mimo że dość rozpowszechnione jest przekonanie, że skuteczność nauczania języka obcego zależy przede wszystkim od nauczyciela, to trzeba sobie zdawać sprawę, że jest on tylko jednym z elementów, które determinują efektywność tego procesu. Dzieje się tak dlatego, że nawet najbardziej kompetentny, najlepiej przygotowany, najbardziej zaangażowany i pełen entuzjazmu nauczyciel, wykorzystujący w swojej pracy dydaktycznej najnowocześniejsze materiały, narzędzia i techniki, czy też posiłkujący się wynikami najbardziej aktualnych badań empirycznych nie jest w stanie osiągnąć sukcesu, jeśli uczący się nie będą wykazywali chęci wzięcia aktywnego udziału w prowadzonych przez niego zajęciach. Innymi słowy, nawet najlepiej opracowane plany i zamierzenia są weryfikowane podczas lekcji czy zajęć, a w wielu przypadkach czynnikiem determinującym ich przydatność są interakcje, które zachodzą pomiędzy nauczycielem i uczniami, bądź też samymi uczącymi się, a więc charakter i jakość dyskursu edukacyjnego mającego miejsce w klasie językowej.

To właśnie temu niezwykle istotnemu, a jednocześnie często nie do końca docenianemu, zagadnieniu poświęcona została niniejsza praca zbiorowa, która podzielona została na cztery części obejmujące teksty dotyczące podobnej tematyki. I tak, w części pierwszej, zatytułowanej *Czynniki kształtujące dyskurs edukacyjny*, czytelnik znajdzie artykuły dotyczące zmiennych determinujących charakter dyskursu podczas lekcji języka obcego, takich jak na przykład swoisty dialekt stosowany podczas tego typu lekcji, czynniki socjolingwistyczne, lęk językowy, inteligencja emocjonalna, środowisko, w którym odbywa się nauka czy dokumenty opracowane przez Radę Europy. Część druga, opatrzona tytułem *Zarządzanie dyskursem podczas lekcji języka obcego*, zawiera kontrybucje dotyczące różnych sposobów organizacji interakcji podczas lekcji języka obcego, związanych z wykorzystaniem pracy w parach czy małych grupach, wprowadzaniem studiów przypadku, odpowiednim stosowaniem strategii komunikacyjnych, rolą autentyczności czy wykorzystaniem treści

pozajęzykowych, takich jak chociażby historia sztuki. W części trzeciej, pt. *Dyskurs edukacyjny a nauczanie i ocenianie podsystemów i sprawności*, zamieszczono artykuły związane z rolą dyskursu edukacyjnego w nabywaniu kompetencji językowych, w szczególności w odniesieniu do sprawności mówienia, jak również ewaluacji tychże kompetencji, czy to przez korektę błędów językowych, czy też różne formy oceniania o charakterze kształtującym. I w końcu w części czwartej, *Dyskurs edukacyjny a nauczyciel*, zamieszczono teksty dotyczące kształcenia nauczycieli języków obcych, które koncentrują się na dystynktywnych cechach dyskursu początkujących nauczycieli języka obcego, zdarzeniach krytycznych, które mogą się przyczynić do bardziej skutecznego zarządzania tym dyskursem oraz roli obserwacji w badaniach nad charakterem interakcji zachodzących podczas lekcji.

Jestem przekonany, że artykuły zamieszczone w niniejszym tomie okażą się przydatne nie tylko dla badaczy pragnących zgłębić różne aspekty dyskursu edukacyjnego w klasie językowej i być może określić czynniki warunkujące jego efektywność, ale również dla studentów przygotowujących prace licencjackie, magisterskie i doktorskie oraz samych nauczycieli, zainteresowanych tym, aby prowadzone przez nich zajęcia przyczyniały się w jak największym stopniu do rozwijania kompetencji komunikacyjnej uczących się.

Mirosław Pawlak